

SUOMEN ASETUSKOKOELMA

1948

N:o 649—652

Sisällys: N:o 649. Tuberkuloosilaki, siv. 1051. — N:o 650. Laki suoritetun lapsilisän korvaamisesta eräissä tapauksissa, siv. 1056. — N:o 651. Asetus kansaneläkelain toimeenpanosta annetun asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta, siv. 1057. — N:o 652. Sisäasiainministeriön päätös julkisten huvien toimeenpanoa rajoittavista yleisistä määräyksistä annetun sisäasiainministeriön päätöksen kumoamisesta, siv. 1058.

N:o 649.

Tuberkuloosilaki.

Annettu Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 1948

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku.

Tuberkuloosin vastustamistyön järjestysmuoto.

1 §.

Tuberkuloosilla tässä laissa tarkoitetaan ihmisessä tavattavaa tuberkuloositautia. Ilmeisesti parantuneesta tuberkuloosista jääneitä merkkejä ei katsota tuberkuloosiksi.

Tartunnanvaarallisella tuberkuloosilla ymmärretään sellaista tuberkuloositautia, jossa tartunnanvaara on ilmeinen tai hyvin todennäköinen.

2 §.

Tuberkuloosin vastustamistyötä johtaa ja valvoo lääkintöhallitus.

3 §.

Tuberkuloosin vastustamistyön järjestämistä varten maa jaetaan tuberkuloosipiireihin.

Tuberkuloosipiiriin vahvistaa lääkintöhallituksen esityksestä valtioneuvosto.

4 §.

Tuberkuloosin vastustamistyön järjestäminen tuberkuloosipiirissä on kuntien asia.

Milloin tuberkuloosipiiriin kuuluu useampia kuntia, huolehtii tuberkuloosin vastustamistyöstä näiden muodostama kuntainliitto.

Kunnan ja kuntain liiton tulee ylläpitää tuberkuloositoimistoa ja keskusparantolaa, jonka kunta tai kuntain liitto omistaa tai sitä pysyvän oikeuden nojalla hallitsee. Niiden osastoja voi olla toisella paikkakunnalla. Keskusparantolaan voi liittyä erillisinä parantolaosastoina työhoito-osasto ja tuberkuloosi-invaliidien ammattioppilaitos.

Yliopistollisen tuberkuloosiopetuksen järjestämisestä tuberkuloosipiirissä voidaan määrätä asetuksella.

5 §.

Keskusparantolan ja tuberkuloositoimiston lääkärin valitsee kunta tai kuntain liitto. Valitulle lääkintöhallitus antaa määräyksen virkaan. Jos valittu ei ole siihen sopiva tai jos hänet suoritettujen opinnäytteiden, muutoin osoitetun taidon tai aikaisemman virkatoiminnan perusteella on katsottava kanssahakijoitaan huomattavasti heikommaksi, lääkintöhallituksella on valta määrätä, että uusi vaali on toimitettava. Milloin hakijoiden joukossa ei ole virkaan sopivaa henkilöä, lääkintöhallitus määrätköön, että virka on uudelleen julistettava haettavaksi.

Keskusparantolan ylilääkäri toimii tuberkuloosipiirin johtavana lääkärinä.

6 §.

Tuberkuloosipiirin keskusparantolassa tulee jokaisella piiriin kuuluvalla kunnalla olla käytettävänäään hoitopaikkoja määrää,

Yleinen sarja 432—435.

minkä valtioneuvosto lääkintöhallituksen esityksestä, sitten kuin asianomaista kuntaa tai kuntain liittoa on kuultu, vahvistaa. Valtioneuvosto voi kuitenkin erityisestä syystä oikeuttaa kunnan pitämään hoitopaikkoja muunkin tuberkuloosipiirin keskusparantolassa.

7 §.

Kunnat voivat keskusparantolan ohella yhteisesti tai yksinään ylläpitää muitakin tuberkuloosihoitolaitoksia sekä kunnansairaalin yhteyteen perustettuja tuberkuloosiosastoja.

8 §.

Terveydenhoitolautakunnalle sekä muille kunnan terveydenhoitoviranomaisille tuberkuloosin vastustamistyössä kuuluvista tehtävistä määrätään asetuksella.

Kaupungin- ja kunnanlääkärille voidaan asetuksella antaa tehtäviä tuberkuloosin vastustamistyössä.

9 §.

Erikoislaitoksia, joita keskusparantolain lisäksi tarvitaan tuberkuloosin vastustamistyössä, ylläpitää valtio tai yhteisö, jolle valtioneuvosto on sellaisen tehtävän uskonut.

10 §.

Yleinen valistustoiminta taistelussa tuberkuloosia vastaan ja erikoiset vastustamistoimenpiteet voidaan uskoa tuberkuloosityössä toimivan yhteisön hoidettaviksi.

2 luku.

Yksilöä koskevat säännökset.

11 §.

Vastustuskyvyn lisäämiseksi tuberkuloosia vastaan voidaan järjestää vapaaehtoista suojarokotusta siihen liittyvine kokeineen.

12 §.

Jokainen viisitoista vuotta täyttänyt henkilö on velvollinen julkisesti tiedoksi annettusta tai terveydenhoitolautakunnalta saamastaan henkilökohtaisesta kutsusta saapumaan asuinpaikallaan järjestettävään jouk-

kotarkastukseen sen selvittämiseksi, onko hänen keuhkoissaan todettavissa tuberkuloosiin viittaavia muutoksia.

13 §.

Henkilö, joka sairastaa tuberkuloosia tai jonka syystä voidaan epäillä sitä sairastavan, on velvollinen alistumaan tarpeelliseksi katsottavaan tutkimukseen sekä tartunnan leviämisen estämiseksi noudattamaan lääkärin tai terveydenhoitoviranomaisen määräämiä varovaisuustoimenpiteitä.

14 §.

Tuberkuloosia sairastava henkilö, joka on katsottava ympäristölleen tartunnanvaaralliseksi ja joka laiminlyö noudattaa hänelle ympäristön suojelemiseksi annettuja määräyksiä ja ohjeita, on velvollinen alistumaan tartunnan leviämistä ehkäisevään hoitoon.

Tällainen henkilö voidaan terveydenhoitolautakunnan määräyksestä sijoittaa parantolaan tai muuhun hoitolaitokseen, vaikka se hänen tautinsa hoitamista varten ei muutoin olisikaan tarpeellista.

15 §.

Jos 14 §:n nojalla parantolaan tai muuhun hoitolaitokseen määrätty henkilö syylistyy laitoksen järjestyssääntöjen törkeään tai jatkettuun rikkomiseen taikka luvottomasti poistuu laitoksesta, voi lääninhallitus parantolan tai laitoksen ylilääkärin tai johtajan taikka terveydenhoitolautakunnan esityksestä määrätä hänet sijoitettavaksi niskoitteleville keuhkotautisille järjestettyyn erikoishoitolaitokseen.

Määräyksen lääninhallitus voi antaa asianosaista kuulematta väliaikaisesti noudatettavaksi, kunnes asia on ratkaistu.

Lääninhallituksen määräys voidaan valituksesta huolimatta panna heti täytäntöön.

16 §.

Niskoitteleville keuhkotautisille järjestyksessä erikoishoitolaitoksessa on potilas pidettävä vähintään kolme kuukautta ja siihen saakka, kunnes on ilmeistä, että hän alistuu noudattamaan järjestystä muussakin hoitolaitoksessa, kuitenkin enintään yksi vuosi taikka, jos häntä lähinnä edellisten viiden vuoden aikana jo on laitoksessa hoidettu, enintään kolme vuotta.

Potilaan päästämistä laitoksesta ennen 1 momentissa tarkoitettuja pisimpiä määräaikoja päättää lääkintöhallitus. Täten laitoksesta päästetyn voi lääkintöhallitus yhden vuoden aikana palauttaa sinne takaisin. Tällöin häntä pidettäkään laitoksessa enintään se aika, mikä 1 momentissa säädettyistä pisimmistä määräajoista oli jäljellä, kun hänet sieltä päästettiin, mutta vähintään kuitenkin kolme kuukautta.

17 §.

Lapsi, jota kodissa uhkaa ilmeinen tuberkuloositartunnan vaara, voidaan heti syntymänsä jälkeen sijoittaa tällaisten lasten erikoishoitolaitokseen sekä pitää siellä enintään ensimmäisen ikävuotensa loppuun, jollei lasta muutoin voida sopivasti eristää.

18 §.

Henkilö, joka sairastaa tartunnanvaarallista tuberkuloosia, älköön ottako vastaan lastenhoitajan tointa.

19 §.

Suojarokottamatonta tuberkuliinikielteistä henkilöä älköön otettako hoitoon perheeseen, jossa perheen jäsen tai muu perheessä asuva henkilö sairastaa tartunnanvaarallista tuberkuloosia, älköönkä tartunnanvaarallista tuberkuloosia sairastavaa henkilöä perheeseen, jossa on suojarokottamattomia tuberkuliinikielteisiä henkilöitä.

20 §.

Asuntoa, jossa tartunnanvaarallista tuberkuloosia sairastava on asunut, sekä hänen taudin aikana käyttämiään pito- ja makuuvaatteita ei saa luovuttaa toisen käyttöön eikä toinen niitä vastaanotata, ennen kuin ne on asianmukaisesti desinfioitu.

21 §.

Henkilöä, joka ei ole esittänyt lääkärin perusteellisen tutkimuksen nojalla antamaa todistusta siitä, ettei hän sairasta tartunnanvaarallista tuberkuloosia, älköön otettako:

1) toimihenkilöksi lastenkotiin, lastenseimeen, lastentarhaan tai muuhun laitokseen, jossa on lapsia;

2) opettajaksi tai muuksi toimihenkilöksi kansa- tai oppikouluun, ammattikouluun

tahi kansan- tai työväenopistoon taikka muuhun niihin verrattavaan oppilaitokseen;

3) oppilaaksi sisäoppilaitokseen; älköönkä

4) sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin määrätään, muuhun sellaiseen toimeen, jossa seuraukset mahdollisen tuberkuloositartunnan leviämistä voivat olla erikoisen tuhoisat.

Jos edellä tässä pykälässä tarkoitettun henkilön myöhemmin todetaan sairastavan tartunnanvaarallista tuberkuloosia, ei hän saa jatkaa toimensa tai tehtävänsä hoitamista, ennen kuin esittää terveydentilastaan 1 momentin mukaisen lääkärintodistuksen.

Oppilaitoksen oppilas, joka sairastaa tartunnanvaarallista tuberkuloosia, ei saa osallistua säännölliseen koulutyöhön terveiden oppilaiden joukossa.

22 §.

Suojarokottamatonta tuberkuliinikielteistä henkilöä älköön otettako:

1) lääketieteen kandidaattina opiskelutaroituksessa sairaanhoitolaaitokseen;

2) oppilaaksi sairaanhoitajien, mielisairanhoitajien tai kättilöiden opetuslaitokseen;

3) sairaalan, mielisairaalan tai muun sellaisen hoitolaitoksen jatkuvaan toimeen tai työhön; taikka

4) tuberkuloosihoitolaituksen toimeen tai työhön.

3 luku.

Korvaukset ja kustannukset.

23 §.

Potilaan on suoritettava, mikäli jäljempänä ei toisin säädetä, hoidostaan keskusparantolassa tai muussa hoitolaitoksessa vahvistettu päivämaksu.

Tuberkuloositoimiston toimesta annettu hoito ja todistus ovat maksuttomat.

Varattoman henkilön hoidon ja matkan kustannuksista on voimassa, mitä köyhäinhoidosta on säädetty.

24 §.

Muusta kuin 23 §:ssä mainitusta tämän lain mukaisesta toimenpiteestä älköön perittäkö korvausta, ellei sitä ole suorittanut lääkäri yksityisesti potilaan pyynnöstä.

25 §.

Keskusparantolain sekä muiden kunnallisten ja valtion tuberkuloosihoitolaitosten päivämaksut vahvistaa sisäasiainministeriö lääkintöhallituksen esityksestä.

Keskusparantolain päivämaksujen tulee olla yhtenäiset koko maassa. Toisesta tuberkuloosipiiristä olevan potilaan päivämaksu voidaan määrätä enintään 50 sadalta suuremmaksi.

26 §.

Keskusparantolan hoitopaikoista on vähintään puolet oleva vapaapaikkoja vähäraisille tai sellaisille varattomille potilaille, jotka eivät muusta syystä ole köyhäinhuollon tarpeessa.

27 §.

Keskusparantolan ja tuberkuloositoimiston perustamiskustannuksiin annetaan valtionapua kolme neljäsosaa kustannusten määrästä. Valtionapu maksetaan, sitten kuin sisäasiainministeriö, lääkintöhallituksen esityksestä, on hyväksynyt perustamistyöt otettaviksi valtionapua koskevaan yleiseen suunnitelmaan, ja siinä järjestyksessä, kuin rakennustyöt suoritetaan.

Perustamiskustannuksina pidetään myös laajentamisesta tai peruskorjauksista aiheutuneita kustannuksia.

28 §.

Keskusparantolan vuotuisiin kunnossapito- ja käyttökustannuksiin annetaan valtionapua hoitopäivää kohti määrä, joka vastaa puolta kaikkien keskusparantolain hyväksyttävien kunnossapito- ja käyttökustannusten keskimäärästä.

Hoitopäivältä suoritettavan valtionavun määrä vahvistetaan asetuksella.

29 §.

Tuberkuloositoimiston kunnossapito- ja käyttökustannuksiin annetaan valtionapua puolet hyväksyttävien todellisten kustannusten määrästä.

30 §.

Edellä 7 §:ssä tarkoitettulle hoitolaitokselle annetaan valtionapua vuotuisiin kun-

nossapito- ja käyttökustannuksiin hoitopäivää kohti puolet keskusparantolalle hoitopäivältä suoritettavasta määrästä.

Hoitolaitoksen perustamiskustannuksiin annetaan valtionapua, mikäli tulo- ja menoarviossa on osoitettu siihen varoja.

31 §.

Maan pohjoisten ja vähävaraisten seutujen osalta valtioneuvosto voi yksityistapauksessa korottaa 27—30 §:ssä mainittujen valtionapujen määrää.

32 §.

Yhteisölle ja yksityiselle annetaan valtionapua tuberkuloosin vastustamiseen ja tuberkuloosipotilaiden hoitoon ja jälkihoitoon, mikäli tulo- ja menoarviossa on niihin osoitettu varoja.

33 §.

Niskoitteleville keuhkotautisille järjestettyä erikoishoitolaitosta ylläpitää valtio.

Laitoksessa on perittävä sama päivämaksu kuin keskusparantolassa.

34 §.

Milloin kaupungin-, kunnan- tai aluelääkäri taikka muu siihen määrätty lääkäri suorittaa tuberkuloositoimiston toimeksiantonosta jatkuvia tuberkuloositarkastuksia ja -tutkimuksia, suorittaa kuntain liitto hänelle niistä korvauksen taksan mukaan, jonka sisäasiainministeriö lääkintöhallituksen esityksestä vahvistaa.

35 §.

Kunnissa suoritetuista yleisistä tuberkuloositarkastuksista ja -tutkimuksista kuntain liitolle aiheutuneet menot on jaettava kuntien kesken tarkastusten ja tutkimusten lukumäärän perusteella.

36 §.

Suojarokotukseen tarvittavaa rokkoainetta pitää valtio maksuttomasti saatavana. Rokottajalle voidaan valtion varoista kunnan välityksellä suorittaa palkio, sen mukaan kuin asetuksella määrätään.

37 §.

Tuberkuloosin johdosta toimitettavan desinfiointimisen kustannukset on kunnan suoritettava.

4 luku.

Erinäisiä säännöksiä.

38 §.

Kunta, jota valtioneuvosto ei ole oikeuttanut pitämään muun tuberkuloosipiirin keskusparantolassa olevia hoitopaikkojaan, on velvollinen 39 §:ssä säädettyä korvausta vastaan luovuttamaan ne sanottuun piiriin kuuluvalla kunnalle, jolla ei ole 6 §:n mukaista määrää hoitopaikkoja keskusparantolassa. Jos useat kunnat tahtovat käyttää lunastusoikeutta, määrää valtioneuvosto, ottaen huomioon kuntien hoitopaikkojen tarpeen ja taloudellisen aseman, mille kunnalle lunastusoikeus on annettava.

39 §.

Kunnan suoritettava korvaus 38 §:n mukaan lunastetusta hoitopaikasta määrätään siten, että hoitopaikan kunnan osalle tulevista, lunastuksen ajankohtana arvioitavista perustamiskustannuksista vähennetään kohtuullinen arvonalennus. Jollei korvauksesta sovita, on sen vahvistaminen jätettävä välimiesten ratkaistavaksi.

40 §.

Kunnan tulee kahdentoista vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta hankkia 6 §:ssä säädetty määrä tuberkuloosipiirin keskusparantolan hoitopaikkoja.

41 §.

Lääkärin tai sairaanhoitajan, joka tämän lain voimaan tullessa on Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys r. y:n palveluksessa, voi lääkintöhallitus, kuntain liittoa kuultuaan, siirtää kuntain liiton palvelukseen, jollei lääkäri tai sairaanhoitaja sitä vastusta. Siirtyessään kuntain liiton palvelukseen lääkärille tai sairaanhoitajalle on annettava ne oikeudet, mitkä hänelle olisivat kuuluneet, jos hän olisi ollut kuntain liiton palveluksessa sen ajan, jonka hän on ollut yhdistyksen palveluksessa.

42 §.

Jos henkilö, joka tämän lain mukaan on velvollinen tulemaan tarkastukseen tai tutkimukseen tahi on otettava keskusparantolaan tai muuhun hoitolaitokseen, sitä vastustaa, tulee poliisiviranomaisen antaa tarpeellista virka-apua hänen toimittamiseen sen toimitukseen tai laitokseen.

Jos niskoitteleville keuhkotautisille järjestettyyn erikoishoitolaitokseen otettu henkilö luvatta poistuu sieltä, on poliisiviranomainen velvollinen antamaan virka-apua hänen palauttamisekseen laitokseen.

43 §.

Terveysneuvoston tämän lain tai sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetun asetuksen nojalla antamaan päätökseen voidaan hakea muutosta lääninhallituksessa kirjallisella valituksella, joka on valituksenalaisen päätöksen ohella viimeistään kello 12 kolmantenakymmenentenä päivänä päätöksen tiedoksi saamisesta lukien annettava lääninhallituksen kirjaajankonttoriin, mutta menee päätös, jos terveysneuvoston kunta niin määrää, valituksesta huolimatta heti täytäntöön.

44 §.

Joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja määräyksiä, rangaistakoon, jolle siitä ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta, sakolla tai enintään kuuden kuukauden vankeudella.

45 §.

Lääkintöhallitukseen voidaan tämän lain täytäntöönpanoa varten perustaa peruspalkkainen tuberkuloositarkastajan virka.

46 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

47 §.

Sisäasiainministeriö voi myöntää lykkäystä 4 §:ssä tarkoitettujen kuntain liiton toiminnan aloittamisesta ja muutoinkin antaa yksityistapauksessa lievennyksiä tämän lain säännöksistä.

48 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1949. Sillä kumotaan 11 päivänä marraskuuta 1927 annettu tuberkulosiasetus (298/27) ja kunnallisille mielisairaaloille sekä tuberkulosia sairastavien hoitolaitoksille ja tuberkulosin vastustamistyön edistämiseksi annettavasta valtionavusta 31 päivänä toukokuuta 1929 annettu laki (269/29) siihen myöhemmin tehtyine muu-

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 1948.

toksineen, mikäli se koskee tuberkuloosia sairastavien hoitolaitoksille ja tuberkuloosin vastustamistyön edistämiseksi annettavasta valtionapua. Ennen ensiksi mainittua päivää voidaan kuitenkin ryhtyä tuberkuloosipiiri- ja vahvistamiseen ja 4 §:ssä tarkoitettua kuntain liiton uudelleen muodostamiseen tai perustamiseen sekä muihin valmistaviin toimenpiteisiin tämän lain täytäntöön panemista varten.

Tasavallan Presidentti
J. K. PAASIKIVI.

Sisäasiainministeri A. Simonen.

N:o 650.

Laki

suoritetun lapsilisän korvaamisesta eräissä tapauksissa.

Annettu Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1948.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Työnantaja, joka työpalkkojen säännöstelystä 3 päivänä lokakuuta 1947 annettuun valtioneuvoston päätökseen (738/47) 8 päivänä marraskuuta 1947 annettulla valtioneuvoston päätöksellä (808/47) lisätyn 10 a §:n nojalla on suorittanut lapsilisää enemmän kuin neljä sadalta sanotun säännöksen voimassa ollessa muuten maksumiensa palkkojen yhteismäärästä, on oikeutettu saamaan valtion varoista korvauksen siitä osasta maksettua lapsilisää, joka ylittää mainitun prosenttimäärän.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 1948.

Oikeutta korvaukseen ei kuitenkaan ole työnantajalla, jolla 1 momentissa tarkoitetun säännöksen voimassaoloaikana on ollut enemmän kuin kymmenen työntekijää. Korvausta ei myöskään suoriteta, ellei sen määrä nouse vähintään viiteensataan markkaan.

2 §.

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

3 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1948.

Tasavallan Presidentti
J. K. PAASIKIVI.

Sosiaaliministeri V. Liljeström.

N:o 642—648, 4 arkkia, julkaistu Helsingissä, 6 päivänä syyskuuta 1948.

Helsinki 1948. Valtioneuvoston kirjapaino. — Jakaja: Valtioneuvoston julkaisuvarasto.